

Internationale Faculteit

voor curieuwe filosofie en curieuwe psychologie

Een andere wijze van kijken en denken

LevensFilosofie

Vandaag

Inhoudsopgave van deze uitgave:

Annemieke de Boer: oei, al die conflicten: dat "kokerdenken".

Arnold Spijker: wat is spiritualiteit.

Arnold Spijker: stappen voor stilte.

Dr.ir. Duco Schreuder: de dingen komen, de dingen gaan.

Greet Snel: religieus denken is werkelijkheidsgeloof.

Greet Snel: leven in de werkelijkheid.

WAAROM DIT TIJDSCHRIFT?

Hoewel de Internationale Faculteit ooit begonnen is als een filosofische faculteit heeft zij zich langzaam maar zeker ontwikkeld tot een studie- en werkgemeenschap waarin gewerkt en gedacht wordt vanuit de curiëntieve gedachte.

Een tijdschrift waarin we de vragen van "NU" op een actuele wijze benaderd worden. De vragen gaan zowel over *zingeving, maatschappelijke vraagstukken, transitie* en andere problemen. Vragen die het leven RAKEN.

TIJDSCHRIFT "LEVENSFILOSOFIE VANDAAG"

Uitgegeven door de Internationale Faculteit Dokkum/Keulen
Jaargang 4, nummer 16.
Redactie: Greet Snel.

"Alle mystiek begon met nadenken over het bestaanswonder van mens en wereld, het kan moeilijk anders geweest zijn".

Hierboven vindt u het thema van deze nieuwe uitgave van ons tijdschrift. We hopen dat het u zal boeien. Graag zouden we een reactie van u ontvangen over de onderwerpen. Als u zelf een bijdrage zou kunnen en willen leveren laat u dat dan weten, dan nemen we verder contact met elkaar op.

Bijdrage van Annemieke de Boer, filosoof/psycholoog.

Titel: Oei, al die conflicten: dat "kokerdenken".

Te vaak worden we met allerlei conflicten geconfronteerd die uit communicatieproblemen zijn ontstaan.

Een van de redenen daartoe is het "gelijk hebben" en het onvermogen "om" door een gesprek tot een "ander-oordeel-te-komen". Dat "gelijk-hebben" leidt in veel gevallen tot kokerdenken, een denken waar je niet meer openstaat of wilt staan voor de argumentatie van de ander.

De subjectieve meningen en gedachten van de een naar en tot de ander leiden dan tot het onvermogen om "tot-elkaar-te-komen".

Het is deze "kokerblik" die maakt dat je je illusies gaat voorstellen die niet de werkelijkheid "raken". Het gaat erom dat we leren de ander op "een-andere-maniër -te-laten-zien!" en dat maakt dat we de ogen kunnen openen voor een nieuwe werkelijkheid.

We hebben hiervoor een aantal methodieken tot onze beschikking als bijvoorbeeld het perspectivisch bedrog of de proef van Aristoteles. Het leren waarnemen in en tijdens deze gesprekken kan leiden tot een werkelijkheidsmoment in het leven en een vernieuwde kijk op de dingen.

Bijdrage van Arnold Spijker.
Titel: Wat is spiritualiteit.

Wellicht is het dezelfde werkelijkheid op een andere manier kunnen zien.

Je beseft dit onvoldoende in je gewoontepatronen. Je benaderd daardoor de werkelijkheid als gekend. Je gaat in feite achteloos met je werkelijkheid om. Terwijl de werkelijkheid hooguit be-kend voor je is, want in wezen zie je maar een fractie van alle facetten.

Hypercomplex is de werkelijkheid, de taal schiet daarvoor tekort. Stilstaan, anders leren kijken opent een poort naar een "nieuwe" werkelijkheid. Niet echt nieuw: je kijkt alleen anders en ziet daardoor iets anders.

Hoe bereik je dat?
Daar zijn meerdere manieren voor. Een ervan, die volgens mij goed bij pelgrimeren aansluit, is een pelgrimage naar Rome.

Gaandeweg raak je tijdens zo'n pelgrimage los van je gewoontepatronen en hebben we kans contact te maken met een vernieuwde visie op de werkelijkheid.

Onze blik. Onze ademhaling.
Alles verandert. Dat is spiritualiteit.

Aansluitend nog een bijdrage van Arnold die hier prachtig bijpast.

Bijdrage Arnold Spijker.
Titel: Stappen naar Stilte.

Nu ik er op terug kijk ,likt het alweer eeuwen geleden. We zitten onder de gele parasolletjes buiten op straat, op de hoek van de Stationsstraat in Maastricht. Het is een zonovergoten dag. We zijn op weg naar het vliegveld. We vliegen naar Porto. In Porto blijven we een aantal dagen. Een geweldig mooie stad, althans dat vinden wij. Enkele dagen later nemen we de trein en treffen de rest van de groep, waarmee we samen naar Santiago gaan.

Op de eerste dag van onze pelgrimage is er een plaatselijke kerkelijke inzegening gepland, Ik verwachtte een oude man die langs zou komen. Wat een verrassing: een jonge pastoor! Dat valt ons wel vaker op in Portugal, Italië en Spanje. De katholieke kerk leeft daar nog. Onder de mis een hele tijd gekwek van vrouwen. Moet zoiets echt kunnen? Het irriterende geklik van de camera's overstemde het sacrale moment in de kerk. Het maken van foto's leek belangrijker dan het moment zelf. Overal die verdomde camera's. Dat toestel, als een blok beton tussen fotografen en beleving, ook mijn beleving.

Na de mis krijgen we onze eerste stempel van de pastoor. Tijd om te vertrekken. Pelgrimeren staat ook voor mij als beleven. Ik krijg het gevoel dat zoiets lastiger is als je in een grote groep gaat. Een groep biedt anderzijds natuurlijk wel een stuk plezier. We hebben reuze gelachen en plezier gehad. Het

waren allemaal aardige mensen. Ieder met zijn eigen rugzak, letterlijk en figuurlijk. Ieder met een eigen verhaal.

Onderweg passeren we regelmatig pelgrims plekken.

Trappen die naar boven leiden.

Dit omhoog gaan is een symbool om je dichterbij de Heer te brengen.

Regelmatig kijk ik naar boven. De Heer zag ik er niet, wel de devotie.

Als ik boven kom heb ik het idee in contact te komen met het gevoel dat mensen hier hadden.

Op de Caminho komen we veel

mooie kerken tegen. Uiteraard

bezoeken we die zoveel mogelijk.

Vaak is er ook een pelgrims stempel te verkrijgen. Ik zorg ervoor even een moment regelmatig alleen te zijn.

Want, dat babbelen, er lijkt geen eind aan te komen. Welke bordjes er ook staan, het maakt niets uit.

Uitdrukkelijke verzoek om stilte. Ze blijven maar babbelen. Je vraagt je af: je bent niet verplicht om naar binnen te gaan. Waarom ga je eigenlijk? Is het dan als je gaat zo moeilijk om even stil te zijn?

Mensen lijken heel bang voor stilte.

Bang voor heel even niets. Even bij jezelf. Bidden. Mediteren. Kennelijk worden mensen er nerveus van,

terwijl pelgrimeren voor een deel ook oefenen is om een stap naar stilte te maken.

Gelegenheid voor introspectie. Soms juist voor helemaal niets.

Al die kakelende kippen overspoelen de stilte.

Horen zij het murmelen van de rivier, daar beneden?

Horen zij het geluid van de klok?

Horen zij op de achtergrond de dieselmotor van een tractor?

Ik wacht meer even tot het groepje babbelaars een stukje verder gaat.

Als het stil wordt hoor ik plotseling de vogeltjes.

Onderweg wandelen we een stuk over een oude heerbaan. Grote platte stenen die ooit door slaven van de Romeinen zijn neergelegd.

Indrukwekkend zoiets. Hoeveel mensen hebben hier al niet gelopen?

Natuur en cultuur wisselen zo'n beetje af in en pelgrimage. Ik krijg het gevoel, dat als je je pelgrimage

echt als een meditatie wil lopen, je het best alleen of met z'n tweeën gaat.

Ondanks de leuke aspecten die een groep heeft wordt je aandacht soms

agressief weggezogen naar een gesprek en weggetrokken uit de stilte

van het moment.

Stilte, die mijzelf een kern van pelgrimage lijkt.

Pelgrimeren kan je heel intiem in contact met stilte brengen, is mijn

ervaring.

Iedere stap zijn eigen ritme.

Iedere stap zijn eigen geluid.

Er moet wel stilte zijn om er contact mee te maken.

Om te stappen naar stilte moet je volgens mij in je eigen maat en tempo

lopen.

Laat die babbelaars, af en toe, maar passeren en maak je eigen stappen in stilte.

Nog een artikel dat mooi aansluit aan het kernartikel van deze uitgave,

Het is ingebracht door dr.ir. Duco Schreuder.

Bijdrage van dr.ir. Duco Schreuder.
Titel: de dingen komen, de dingen gaan.

De dingen komen, de dingen gaan.

In de oertoestand, ook wel grondtoestand genoemd, is er geen orde, geen structuur. Men noemt dit ook wel chaos, of “geen informatie”.

In de natuurkunde wordt deze toestand aangeduid met “maximale entropie”.

Entropie is een maat voor de wanorde, een maat voor de afwezigheid van informatie, van orde, van regelmaat.

Over het algemeen blijft alles zoals het was, in de grondtoestand. De chaos blijft. Maar zo nu en dan gebeurt er iets.

Er is een “gebeurtenis”.

Over het begin van de gebeurtenis kunnen twee opmerkingen worden gemaakt.

Ten eerste is het proces van beginnen meestal onduidelijk. Sommigen spreken van een schepping, of van een emergentie, of van een spontaniteit. In de natuur spreekt men van een afname van de entropie, of van een toename van informatie. Eigenlijk zijn die twee hetzelfde.

Ten tweede moet er al iets bestaan VOOR het begin. De oertoestand, of ten minste een deel van de oertoestand, moet op de een of andere wijze beschikken over een potentie.

Ergens in de oertoestand moet de mogelijkheid bestaan om informatie, om regelmaat, om kosmos uit het niets tevoorschijn te halen. Het heeft er de schijn van dat zulks slechts bij

uitzondering het geval is, immers meestal gebeurt er niets, en blijft alles zoals het was.

Gebeurtenissen hebben, behalve het begin, ook en eind. Dit is gemakkelijker in te zien. Immers, alles slijt, in alle processen neemt de entropie toe, terwijl de informatie afneemt. Dit proces kan, bijvoorbeeld door ingrijpen van de mens, vertraagd worden, maar niet teniet worden gedaan. Op den duur komt alles weer in de grondtoestand, de oertoestand terecht.

Daarmee is de kring rond. Het lijkt er soms op dat het verhaal daarmee afgelopen is. Uiteindelijk blijft alles in de oertoestand voortbestaan; men kan zich afvragen of “voortbestaan” wel een juiste term is. Maar dat is niet alles Want het ontstaan van een gebeurtenis kan alleen vooraf plaatsvinden wanneer er vooraf een potentie bestaat. “Vooraf” vereist bovendien een tijdsaspect, iets dat eveneens voor de toename of afname van de entropie vereist is. De oertoestand kent dus tijd. En na het einde van de gebeurtenis moge de entropie dan weer maximaal zijn, er blijft herinnering over.

Kennelijk is de gangbare natuurkundige of filosofische benadering van gebeurtenissen niet genoeg om de verschijnselen te kunnen duiden. Er lijkt in het Heelal meer aanwezig te zijn: “There is more between heaven and earth, my dear Horatio....”.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Bijdrage van Greet Snel
Titel: Religisch denken is
werkelijkheidsgeloof.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Als we wandelend door de natuur gaan en zo onze tot aarde omgevormde wereld beleven en ervaren dan realiseren we ons de grootsheid van de natuur. Een natuur die een en al mystiek is, gelijk ook het door ons geleefde leven, het bestaan zelf.

Stelt het ons niet voor vele vragen: vragen over het hoe en waarom we er zijn en hoe dat alles heeft kunnen ontstaan?

De natuur en het “zijn” stelt ons vele vragen maar het maakt ook dat we vol verwondering in deze wereld staan. Ons bewust doet zijn van al dat is en ons omringt.

“Bewust-zijn” is geen “zomaar-zijn”. Het is een beweging waarin zich de “openheid” openbaart waaraan zich de zaken aan ons voordoen. Het is dat “aanwezig-zijn” van de dingen die iets voor ons betekenen: met andere woorden – zij betekenen iets voor mij en daarin ben ik “aanwezig” in deze wereld.

Anders geformuleerd: het zich aan mij openbaren stelt mij tegenwoordig in het “nu”.

Dat de “dingen” van de natuur aan mij verschijnen in het bewust-zijn geeft aan dat er een eenheid is met ruimte en tijd.

De wetenschap die zich met de natuur bezighoudt – de natuurkunde- laat ons echter niet zien :hoe: de natuur ontstaan is!” De natuur verklaart niet waarom er natuur is.

Dat **noemen we “bestaansmysterie”**.
Het **aanwezig-zijn-in-deze-wereld** noemen we dan het **“zijnsmysterie”**.

Van Essen noemde dat: “Het bestaan is als een diepzinnig overkomingswonder dat zich toch laat benaderen, beleven,

vieren – dat is de boodschap van alle mystiek

Het is daarom dat mystiek nooit af is, voortdurend worden we weer voor nieuwe vragen gesteld. De mystiek zal ons vragen blijven stellen omdat we de werkelijkheid nooit volledig zullen kennen, begrijpen of beschrijven.

Het gaat om het **religisch gevoel , het open-staan-voor-het-“al”** in al haar vormen.

Religische gevoeligheid en niet-geloven sluiten elkaar beslist niet uit, maar door deze gezindheid kunnen we openstaan voor-de-wereld-om-ons-heen.

Dat maakt dat we in volle verantwoordelijkheid in-deze-wereld-kunnen-staan, ook contemplatief. Zo kunnen we het leven vieren.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Bijdrage van Greet Snel.
Titel: Leven in de werkelijkheid.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Leven in de werkelijkheid.

Op vele gebieden in onze samenleving rijst de vraag op: “wat is gelovig zijn” en “leeft dat nog wel”. Dat geldt niet alleen voor Nederland, maar voor meer landen.

Nederland seculariseert in een snel tempo. De media –zowel beeld als papier- en het omroepbestel – cultuurdragers mede in onze maatschappij- doen daar ijverig aan mee. Maar terecht?.

Het is niet alleen de vraagstelling die hier gesteld wordt, ook niet een vraag van “nu”, het is al een eeuwenoude vraag en probleemstelling- ooit ingezet door filosofen en theologen- die zich

bezighielden met de vraag van de religiositeit van de “wereld”.

De vraag is: “wat is de rol van religie in de maatschappij”, en is deze vraag nog relevant voor vandaag de dag.

Religieus en religisch.

Binnen deze context worden veel begrippen gebruikt die een “algemeen geldige betekenis” hebben: zoals zingeving, saamhorigheid, e.d. Maar vragen over de betekenis van begrippen als religieus en religisch worden nauwelijks gesteld en over nagedacht.

Het zijn met name de laatste twee begrippen die fundamenteel zijn in de benadering van deze vraagstelling.

In een maatschappij waar allang de zuilen zijn verdwenen- althans de traditionele- zoekt men in een samenleving die “haar eigen snelheid overtreft” en men geen verankering kan vinden naar een ander houvast waarin men rust en bestendigheid kan aantreffen.

In onze tijd stelt men het godsgeloof en het natuurwetenschappelijke tegenover elkaar. De vraag is of er geen derde weg mogelijk is.

Hier wil ik graag het begrip religisch als mogelijkheid naar voren brengen. “Religisch-denken” omschrijf ik dan als dat denken dat niet door dogma’s bepaald wordt, maar al-het-zijnde in de werkelijkheid ziet en daarbij erkent dat veel dat niet-gekend kan worden dus een mysterie blijft.

Religieus willen we dan omschrijven als godsgeloof: dat is godservaring en Religisch als werkelijkheidsgeloof, dat is bestaanservaring.

We kunnen religisch dan ook omschrijven als: een non-theïstische,

mystiek, die openstaat voor het wonder van de werkelijkheid.

Religisch is dan ook: een verlangen en streven naar zingeving van “al-dat-is”, maar met open oog naar het “zijnde” en “bestaande”, dat wil zeggen het “ultieme”.

Prof. Van Essen verwoordde het zo: “de innerlijke waarachtigheid met betrekking tot de laatste levensloop. We gebruiken hierbij geen dogmatische formuleringen”.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////.